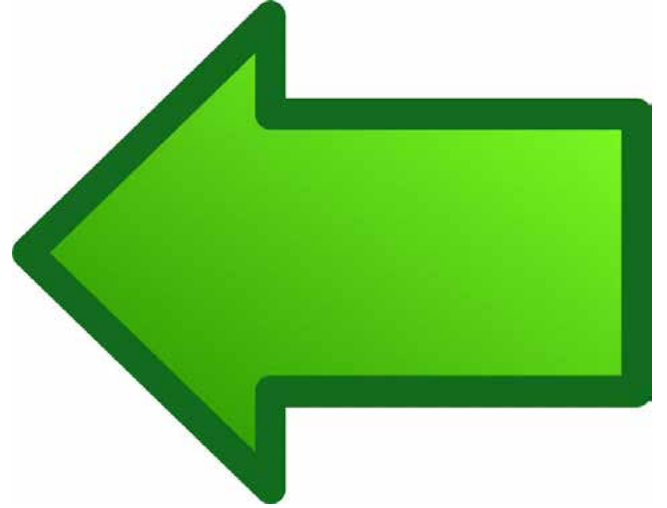

Şimdi ihtiyaç duyulan 4 adalet düzeni

**İktisadi Adalet
Tanınma Adaleti
Çevre Adaleti
Katılım Adaleti**

Yaşanan kriz üzerine bir çok şey söyleniyor. Kimileri ekonominin büyüdüğünü ancak gelir dağılımı bozukluğu ve enflasyon nedeniyle hayat pahalılığının arttığını vurgularken başka birileri dibe vurduğumuz ve içinden çıkamayacağımız bir kriz yaşadığımızı anlatıyor. Herkesin birleştiği nokta ise ülke ekonomisinin giderek öngörülemez hale gelmesi. Ekonominin içine girdiği kriz ve yönetsel belirsizlik içinde tahmin yapmak bile zorlaşıyor.

Ortaklaşılan bir başka nokta ise hayat pahalılığının açıklanan enflasyon oranının üzerine çıkması ve istihdam oranlarının özellikle genç istihdam oranlarının hızla düşmesi. Bu tablonun nereye varacağı konusunda iyimser olmak yandaşlar dışında mümkün değil.

Büyüme refah sağlamıyor

Öncelikle şunu söylemekte yarar var. Ekonomik büyümenin toplumun geniş kesimlerine refah sağlayacağı varsayımının geride kaldığı bir dönemdeyiz. Bu sadece pandemi nedeniyle oluşan bir durum değil. Teknolojik sıçramaların yarattığı üretim artışı ve büyüme, istihdam rakamlarını ve gelir dağılımını iyileştirmiyor. İktisatçıların ortaya koyduğu rakamlar bunun karinelerini içeriyor. Son bir yıl içinde Türkiye işgücü piyasa-

sına üç milyon insanın katıldığı ancak istihdamın 380 bin kişi azaldığını düşünürsek durum daha iyi anlaşılır (<https://www.gazeteduvar.com.tr/korkut-boratav-anlatti-doviz-krizi-neden-oldu-bundan-sonra-ne-olur-haber-1543058>)

Kısacası ekonomik büyüme, hayat pahalılığını ve yoksulluğu ortadan kaldırmıyor. Ülkemizin 2021 yılı büyümesinin %9-%10 seviyelerinde olacağını düşünürsek krizin bu kadar derin bir etkisi olmaması gerekirken ortalama hane halkı ciddi bir yoksulluk yaşıyor. Bu, alışılmış iktisat kabulleriyle çelişen bir durum ama gerçeklik tam da bu. Üstelik bu, dünyanın bir çok ülkesinde görülen bir tablo. Ülkemiz özelinde asgari ücretli kesimin çalışanların %50'sinden fazla olduğunu düşünürsek şaşırtıcı bir durum yok; ya işsizlik ya da sefalet ücretine mahkumiyet!

Bilinçli politika

Son dönemin önemli spekülasyonlarından birisi, iktidarın düşük faiz yüksek kur politikasını bilinçli olarak uyguladığı yönünde. Bu politikadan amaçlanan da dünya ekonomisinin tedarik zincirindeki kırıma nedeniyle ortaya çıkan darboğazları aşmak üzere Çin'in yerini almak olduğu belirtiliyor. Katar, BAE ve benzeri kaynaklardan sağlanacak rantı yönelik yatırı-

rımlarla ülkeye girecek paranın sağlayacağı geçici rahatlama ve sonrasında düşük emek maliyetleri ile bol ihracat ve toparlanma senaryosunun altı çiziliyor.

Bu senaryonun hayata geçeceğini düşünenlerin göz ardı ettikleri önemli bir husus Çin ekonomisinin ucuz emek esaslı olmaktan çıktığı gerçeği. Çin, dünyaya katma değeri yüksek teknoloji ürünleri ve hizmetleri sunuyor. Bu alanda çalışan şirketler öylesine güçlü bir duruma geldi ki gerek ABD gerek Çin hükümetleri söz konusu şirketlere yönelik önlemler alma yönünde girişimlerde bulundu.

Teknolojik ürünler konusunda en önemli problem çip üretiminde ortaya çıktı. Pandeminin yanısıra yangın vb. nedenlerle dünya ekonomisi iki yıla yakın bir süredir çip sıkıntısı çekiyor. Bu sıkıntı beyaz eşyadan otomotive Türkiye'nin de iddialı olduğu birçok sektörü vuruyor. Dünya devi Toyota'dan ülkemizin Otosan'ına kadar bir çok firma, üretim miktarlarını %40 düzeyinde rakamlarla azaltıyor.

Dışa bağımlılık

Bilinçli yüksek kur-düşük faiz politikasının önündeki bir diğer engel ise ülkemiz ekonomisinin dış girdiye bağımlı olması. Tekstil gibi görece emek yoğun sektörlerde dahi iplikten boyaya kadar birçok hammadde ve ara malı ithal ediliyor. Bu durum nedeniyle kur yükseldikçe üretimde sıkıntılar yaşanıyor. Üstelik bizim girmeye çalıştığımız alana hamle eden bir dizi ülke olduğu düşünülürse sonuç elde etmek pek kolay gözüküyor.

Bu politikaların en vahim sonucu ise ülkemiz işçi sınıfını yoksulluğa mahkum etmesi olacak. Asgari ücrete yapılacak yüksek oranlı zamlar gerçeği bir süre gizlese bile dolar bazında dünyanın en düşük ücretli çalışanlarının olduğu bir ülke konumunda kalmaya devam edeceğiz. Geçici rahatlama, evi dar gelen çiftçinin hayvanlarını içeri alıp daha sonra dışarı çıkarınca rahatladığını sanması hikayesine benzecek.

Ucuz emek çözüm mü?

Gelişmiş ülkelerin giderek hızlanan biçimde ucuz işgücü ihtiyacından kurtulmaya başlamaları da bu planın gerçekleşmesini zora sokan bir başka gerçeklik. Yapay zeka, derinlemesine öğrenme, nesnelerin interneti vb. teknoloji uygulamaları ucuz değil yüksek eğitilmiş emeğe ihtiyaç duyuyor. Bu eğitim düzeyini belirleyen üniversite mezunu sayısı değil eğitimin niteliği. Ülkemizdeki eğitim kurumlarının hali düşünüldüğünde bu alanda da oyuna mağlup başlanacağı ortada.

Ülkemize özgü bir diğer gerçeklik de istihdamın önemli bir bölümünün küçük ölçekli işletmelerde gerçekleşiyor olması. Bu işletmelerin önde gelen özelliklerinden birisi de kullandıkları hammadde ve ara mallarının ağırlıklı ithal ediliyor olması. Bu girdilerin fiyatlarındaki artışla beraber enflasyon sonucunda artan kira, ulaşım, elektrik vb. giderlerin söz konusu işletmeleri zora sokacağını öngörmek yanlış olmasa gerek. Zora giren bu işletmeler tasarrufa yönelecek ve bunun en kolay ve kendileri tarafından kontrol edilebilir yolu, eleman çıkarmak olacak. Bunun işaretlerini değil gerçekleştirdiğini zaten uzunca bir süredir görüyoruz.

Ülkemizin kimileri tarafından potansiyel güç olarak değerlendirilen genç nüfusu ise bu programın sorunları çözmeyeceğinin önemli bir işareti. Yaygınlaşan yüksek öğretim kurumlarını

bitirmiş, hayat beklentileri yüksek, tüketim alışkanlıkları pompalanmış bu genç nüfus, her gün işsizler ordusuna katılıyor. Ucuz emek ile krizi aşma yönünde atılacak adımlar, bu genç nüfusun sosyo-ekonomik beklentilerini karşılayacak bir gelir düzeyi yaratamayacağından çözüm olmayacak. Toplumsal kriz devam edecek.

Kapitalizmin bu gün içinde bulunduğu önemli sıkıntı tam da bu. Sadece ülkemizde değil dünyanın orta ve üst gelir kuşağındaki ülkelerinde gelir dağılımı adaletsizliğine bağlı derin bir toplumsal kriz yaşanıyor. Servetin sınırlı sayıda insanın elinde toplanması, bu krizin her gün daha da derinleşmesine yol açıyor. Bu durumdan kurtulmak, alışılmış önlemlerle mümkün gözüküyor.

İklim krizi

Son olarak krizi giderek derinleştiren iklim krizinin altını çizmek gerekiyor. Özellikle tarım ürünlerinin üretimini vurmaya başlayan iklim felaketleri yoksullara hayat pahalılığı olarak yansıyor. Temel gıda maddelerindeki artışlar, büyük kitleleri açlık sınırının altına itiyor. Yıllardır süren ithalata dayalı tarımsal üretim politikaları sonucunda döviz kurlarındaki yükselişle birleşen üretim düşüşü bütün ürünlerde büyük bir artışa neden oluyor.

Bu tablodan kurtulmak mümkün ama bunu zengini daha zengin yapan kapitalist politikalarla gerçekleştirmek mümkün değil. Şimdi ihtiyaç duyulan dört adaletin; zengin ile yoksul arasındaki uçurumun ortadan kalktığı (iktisadi adalet), hiçbir kimliğin, aidiyetin dışlanmadığı (tanınma adaleti), ekosistemin yıkımının durdurulduğu (çevre ve iklim adaleti) ve siyasal alanda çoğulculuğun (katılım adaleti) egemen olduğu, yeni bir düzen.

“İhtiyacımız olan bir tılsım”

Artı Gerçek web sitesinde son dönemde sıkça tartışılan Cumhuriyet ve Millet İttifakları'nın yarattığı politik sıkışmışlığa karşı soldan üçüncü bir cephe açılması üzerine bir röportaj dizisi yayımlandı. Bu konuda görüş bildiren eş-sözcümüz Ayşe Erdem, eşit, özgür, barış içinde, yeşil ve demokratik bir ülkenin inşası için tüm demokrasi güçlerini birlikte mücadele hattına sokacak bir tılsıma ihtiyaç olduğunu ama o tılsımın hala bulunamadığını belirtti. Kimlik mücadelelerinin, emek ve ekoloji hareketlerinin içinde yer alanların sistemin değiştirilmesinde ortaklaşmasını ama bunun yöntemi ve araçları konusunda bir fikir birliğine varılmadığını belirten Erdem, eylem ve etkinlik birliğinin inşasının tüm demokrasi güçlerinin sorumluluğunda olduğunu söyledi ve bu konuda HDP'nin “Güçlü Demokrasi” tarifini yaptığı 11 ilkelik mutabakat metninin demokrasi ittifakı için geniş bir zemin oluşturduğuna vurgu yaptı. Sözlerini “tılsım”ın önümüzdeki süreçte tüm ezilenlerin, mücadele alanlarının, direnişlerinin birbirini eşit gördüğü, kendini öncelemeden demokratik, barış içinde bir Türkiye için beraber hareket etmeleriyle ortaya çıkacağını belirterek tamamladı.

Yazının tamamı için: <https://artigercek.com/haberler/uuuu>

KESK 26 yaşında

Emeğin umudunu büyütelim

Sami Evren (*)

Emek örgütleri ve mücadeleleri aynı zamanda buldukları ülkelerin siyasi tarihleriyle birlikte değerlendirilir. Hak arama mücadelelerini ve toplumsal hareketleri görmezden gelen bir tarihsel süreç değerlendirmesi en basit ifade ile eksik olur.

KESK 8 Aralıkta 1995'te kuruldu. Ancak kurulması bir dilekçeyi ilgili kuruma iletmekten ibaret değildir.

12 Eylül askeri yönetiminin hazırladığı anayasa ile "sivil" siyasete geçiş, oldukça badireli bir dönemdir. Bunu Özal döneminin sona ermesi, siyasi yasakların kalkması ile Ecevit, Demirel, ve Erbakan gibi tanınmış isimlerin yeniden siyasi sahnede yer alması olarak özetleyebiliriz. Sonraki dönemde darbelerin vesayetinin sivil hükümetler üzerindeki etkisi devam ederken biriken toplumsal sorunların çözümü için demokrasi talepleri de yükselmeye başladı.

Sınıfın taleplerini savunamayan sarı sendikalar, hak kayıpları için sokağa dökülen işçi sınıfını kontrol edemedi. Bu gelişmeler, hepimizin yakından tanık olduğu 1989 Bahar Eylemleri olarak toplumsal hafızamızda yerini aldı.

İşçi sınıfının ortaya çıkardığı bu enerji, emek bileşeni aday olan kamu emekçilerinin örgütlenme bilincini ve harekete geçme isteklerini güçlendirdi.

12 Eylül sonrası dönemde işçiler, seslerini ilk kez 24 Ocak Kararları'nın sonuçlarına itiraz ederek yükseltmişlerdi. Zonguldak maden işçileriyle devam eden eylemler, susturulmuş kitlelerin bir anda umudu oldu. 16 Şubat 1988'de kurulan Eğitimciler Derneği (Eğit-Der), eğitim emekçilerinin bir araya geldiği ilk örgütlerinden biriydi.

Böylece kamuda uzun zamandır örgütlenme çabası içinde olan kamu emekçileri hızlı bir sendikalaşma sürecine girdiler. 18 Şubat 1990'da sendikal haklar komisyonlarının kuruluşuyla başlayan süreçte önce Eğitim-İş, ardından da 13 Kasım 1990'da Eğitim-Sen kuruldu. Bu sendikaları diğer iş kollarında kurulanlar izledi.

Kısa sürede kamu alanında 23 sendika kuruldu. Bu sendikalar, KESK kuruluncaya kadar mücadeleyi Kamu Çalışanları Sendikaları Platformu (KÇSP) bünyesinde sürdürdü.

90'lı yıllar, toplumsal muhalefet açısından yeni bir toplumsal dinamiği açığa çıkardı. Bu dinamik kamu çalışanları hareketidir. Ankara yürüyüşleri, mitingler, iş bırakmalar, hak arama ve örgütlenme özgürlüğü talepleri ile demokratik taleplerin kesiştiği bir süreci yaşadık.

Kürt meselesinin kirli bir savaşa dönüştüğü bir dönemde unutmadan hatırlamakta yarar var. Farklı kimlik ve kültürlerin talepleri ile emekçilerin talepleri çoğu zaman kesişti ve KESK, demokrasi mücadelesi ile emek mücadelesini her zaman birlikte yürüttü.

KESK bu nedenle sınıf mücadelesini bertaraf etmek isteyen hantal, bürokratik, demokratik taleplerle emeğin taleplerini

birbirinden ayırmaya çalışan sendikalara karşı alternatif olarak doğdu aynı zamanda.

Kamu çalışanları hareketi 8 Aralık 1995'te konfederasyona dönüştü; sonra da grevsiz, toplu sözleşmesiz bir sendikal yaşayla sistemin denetimine açık hale geldi.

Yasa, KESK'i memur sendikası sınırlarına hapsedmeyi başardı. Hâlbuki KESK bunu hak etmemişti. Emek platformu dönemlerindeki sınıfın birleşik mücadelesinde üstlendiği görev, 1 Mayıs'da gösterdiği çaba, Taksim yaşayının kırılması ve birçok konuda emek bileşenlerinin giderek güvenini kazanan bir örgüt durumuna gelmişti.

Ama bu performansını sürdürmedi. Hem siyasal koşullardaki hızlı değişim hem kendi iç sorunları, bu durumda belirleyici oldu.

26. yılını kutlayan KESK, şu an kurulduğu yıllardan bambaşka bir dönem ve siyasal atmosfer içinde. Her şey çok değişti. En somut olarak söylersek rejim, tek adam tarafından yönetilir duruma geldi.

Pandemi dönemi ve üretim ilişkilerinde ortaya çıkan yeni durumlar, bölgedeki savaşlar, göçmen işçiler ve mülteci sorunu, iklim krizi ve ekolojik meseleler, bizi bir anda çoklu krizle karşı karşıya bıraktı. Ormanın, akarsuyun, göllerin, dağların, hayvanların; neredeyse her şeyin var olma güvencesi ortadan kaldırıldı. Herkes ya da her şey her an yanabilir, kuruyabilir, işsiz kalabilir, açlığa mahkum edilebilir halde.

KESK, emekçiler açısından bu durumu yeniden gözden geçirerek kendini yeniden üretmek zorunda.

KESK'in 26. yılını onun emek bileşenlerinin örgütü olmaya aday olduğuna inancıyla onu yeniden inşa ederek, yeniden KESK'i üretmek gerekiyor.

(*) *Yeşil Sol Parti MYK Üyesi – 2. ve 4. Dönem KESK Genel Başkanı*

Karanlığa Karşı Beyaz Yürüyüş

Türk Tabipleri Birliği'nin (TTB) "Emek Bizim, Söz Bizim" çağrısıyla 23 Kasım'da İstanbul'dan başladığı "Beyaz Yürüyüş" 27 Kasım'da Ankara'da "Beyaz Forum" ile noktalandı. Yürüyüş boyunca İstanbul, Kocaeli, Bursa ve Eskişehir'de tabip odalarıyla birlikte basın açıklamaları gerçekleştiren yürüyüş ekibi, Ankara'da polis barikatıyla karşılaştı. Yürüyüşü engellemek isteyen polisler toplandı ve gösteri yürüyüşünün en temel hak olduğunu belirtildi. Kararlı duruş sonucu polis barikadı aşıldı ve sloganlarla TTB'ye yüründü. TTB Genel Merkezi önünde doktorlar, çiçeklerle ve alkışlarla karşılandı. Yapılan basın açıklamasının ardından Beyaz Forum gerçekleştirildi.

Sağlık sisteminin masaya yatırıldığı forumda onlarca hekim, sağlık emekçisi, tıp öğrencisi, kurum temsilcisi ve milletvekili söz aldı. En temel hak olan yaşam hakkının yönetil(e)meyen pandemi sonucunda yurttaşların elinden alındığı, TTB'nin uyarılarına rağmen yanlış sağlık politikalarında ısrarın sosyal cinayetlere neden olduğu anlatıldı. Pandeminin yarattığı tükenmişlikten ağır iş yüküne, kamudaki ceza dayatmalarından özel sektördeki patron baskısına, şiddetten mobbinge, özlük haklarının gasp edilmesinden demokratik haklarının yok edilmesine, KHK ile ihraçlardan şehir hastanelerindeki soyguna, tıp eğitiminin niteliksizleştirilmesinden kadın sağlık çalışanları üzerindeki erkek şiddetine kadar birçok başlıkta yaşanan sorunlar aktarıldı. Mevcut sağlık sisteminin çöktüğü belirtilerek sistemin yeniden inşa edilmesi gerektiği vurgulandı. Sağlık hakkına parasız erişim, Genel Sağlık Sigortası düzenlemesinin iptal edilmesi, özel hastanelerin ve şehir hastanelerinin kamulaştırılması, birinci basamak sağlık hizmetlerinin Sağlık Bakanlığı tarafından organize edilmesi, sağlık alanındaki tüm kararlarda sağlık emekçilerinin söz sahibi olması talepleri dile getirildi. Toplumsal sağlık mücadelesinin yükseltilmesi için örgütlenmenin güçlendirilmesi, en küçük birimlerden itibaren Sağlık Meclisleri kurulması,

yerelerde Beyaz Yürüyüş ve Beyaz Forum gibi etkinlikler yapılması, bölgesel mitingler düzenlenmesi ve nihai olarak merkezi miting ve grev örgütlenmesi gibi somut öneriler de gündeme geldi. Forum, "Bu karanlığı hep beraber yıkacağız" sözleriyle sona erdi.

Susmuyoruz, korkmuyoruz, vazeçmiyoruz

Forumda dile getirilen taleplerden biri de aile hekimliği ceza yönetmeliğinin geri çekilmesi, 1. basamak sağlık sisteminin bölge tabanlı olacak şekilde yeniden düzenlenmesi idi. Bu kapsamda 4 Aralık Cumartesi günü İzmir Sağlık Platformu çağrısıyla Gündoğdu Meydanı'nda gerçekleşen mitinge ülkenin dört bir yanından tabip odaları, aile hekimliği dernekleri ve sağlık sendikaları üyeleri ile siyasi parti ve STK temsilcileri katıldı. Yeşil Sol Parti İzmir üyeleri de alandı. Yoğun yağmura karşın şarkılar, türküler ve zeybek gösterisi ile başlayan etkinlik coşkuyla devam etti. Tabip odaları, dernek ve sendika temsilcilerinin de söz aldığı mitingde basın açıklamasını İzmir Tabip Odası Başkanı Op. Dr. Lütfi Çamlı okudu. Sağlıkta dönüşüm politikaları ile sağlığın bir insan hakkı olmaktan çıkıp ticarileştiği, tedavi edici hekimlik üzerine kurgulanan sağlık sisteminin koruyucu sağlık hizmetlerini ihmal ettiği, Aile Sağlığı Merkezi çalışanlarının pandemi sürecinde artan iş yüküne rağmen özveriyle çalıştığı belirtilecek koşulların iyileştirilmesi beklenirken çalışanların emeğini hiçe sayan, özlük haklarını kötüleştiren, gelir ve hak kaybını artıran, cezalar ve iş feshi ile tehdit eden, önceki durumdan kat kat geriye götüren bir "ceza sözleşmesi" ile karşı karşıya kaldığı anlatıldı. 1 Temmuz 2021 itibariyle yürürlüğe giren yönetmeliğin sahanın gerçeklerinden uzak ve kapalı kapılar ardında hazırlandığı, adı "AİLE HEKİMLİĞİ SÖZLEŞME VE ÖDEME YÖNETMELİĞİ" olsa da barındırdığı koşullar sebebiyle düpedüz bir CEZA YÖNETMELİĞİ olduğu belirtildi. Yönetmeliğin iptali için bakanlığa defalarca çağrı yapıldığı, mitingler ve iş bırakma eylemleri gerçekleştirildiği, son olarak da Beyaz Yürüyüş ve Beyaz Forum'da bu talebin haykırıldığı ancak Sağlık Bakanlığı'nın randevu talebine bile yanıt vermediği aktarıldı. İş güvencesini ortadan kaldıran, kazanılmış hakları gasp eden, düşünce açıklama özgürlüğüne yasak getiren bu sözleşme geri çekilene dek mücadeleye devam edileceği vurgulandı. Miting başladığı gibi şarkı ve türküler eşliğinde "Susmuyoruz, Korkmuyoruz, Vazeçmiyoruz" sloganıyla sona erdi.

Hakkımızı ödeyin

6 Aralık Pazartesi günü SES çağrısıyla sağlık emekçileri yurt genelinde iş bıraktı. Mevcut ücretlerle geçinemediklerini belirten sağlıkçılar "hakkımızı ödeyin" diye seslendi. Bu arada medyada sağlıkçıların maaşlarında büyük iyileştirmeler yapıldığı algısı yaratılıyor. Oysa gerek hekimler içinde gerekse hekim ve diğer sağlık personeli arasında eşitsizlik yaratan bu düzenleme, tepkiler üzerine daha sonra görülmek üzere geri çekildi. Sağlık emekçilerini ayıştıran, birbirine düşürmeye çalışan, emeklerini alkışlamakla yetinip gereğini yapmayan zihniyete karşı haklı mücadelelerinde Yeşil Sol Parti olarak sağlık çalışanlarının yanında olmaya devam edeceğiz.

Emek örgütleri alanlara çağırıyor

12 ve 18-19 Aralık'ta sokaklardayız

İktidarın “yeni bir model deniyoruz” diyerek uyguladığı ekonomi politikası açlık, yoksulluk ve sefaletten başka bir şey vaatmiyor.

Geçtiğimiz günlerde baklayı ağzından çıkararak Erdoğan, denedikleri yeni sistemin Çin’in ekonomi modeline benzediğini söyledi.

İktidarın yapmak istediği şeyin, on yıllardır süren ağır sömürünün, insan hakları ihlallerinin, doğa talanının en uç noktalara ulaştığı Çin’de olduğu gibi ülkeyi ucuz emek cennetine çevirmek, ülke kaynaklarını yok pahasına sermayeye peşkeş çekmek, şirketlere ucuz işgücünün yanı sıra, yok pahasına hammadde ve doğal kaynak sağlamak olduğunu kendileri de söylüyor artık.

Denedikleri yeni sistem, emekçiye yoksulluk ve açlık dışında bir şey getirmeyecek. Ülkede başta emekçiler olmak üzere dar gelirli milyonlar geçinemiyor. Bırakalım geçinmeyi, çalışanlar, üretkenler ve gerçekten ekonomi büyüyorsa ülkenin büyümesini sağlayanlar artık en temel gereksinimlerini bile karşılayamaz hale gelmiş durumda.

Elektrikten doğal gaz, meyve-sebzeden ekmeğe ve bütün temel tüketim maddelerine neredeyse her gün zam gelirken iktidar aparatı haline gelmiş kurumlar, gerçek rakamları manipüle ederek sabit gelirli bütçeden almaları gereken payı küçültmenin derdinde.

İktidara yakın duran veya bir kısmı iktidar aparatına dönüşmüş olan sözde sendikalar bu süreçte dostlar alışverişte görsün türünden tutumlar takınsa da emekçilerin gerçek temsilcileri alanlara çıkıyor.

“Zamlar ve pahalılık karşısında sefalet ücretlerinden bıktık artık, geçinemiyoruz” diyen işçiler İstanbul’da, “Geçinemiyoruz” diyen kamu emekçileri de Diyarbakır, İzmir, İstanbul ve Ankara’da mitingler yapacak.

Bütçeden ve büyümeden emekçinin payını isteyen DİSK;

- “Emek ucuzlasın, memleketin taşı toprağı ucuzlasın” tezgâhını bozmak,
- Asgari ücretin net 5.200 TL olması,
- Asgari ücretin ve tüm ücretlerin asgari ücret tutarından vergi ve kesintiden muaf tutulması,
- Tüm ücretlere 1.000 TL iyileştirme yapılması,
- En düşük emekli maaşının en az emekli maaşı düzeyine çekilmesi,
- EYT mağduriyetinin son bulması,
- Sendikalaşma, grev ve tüm demokratik hak arama yolları önündeki engellerin kaldırılması için,

12 Aralık saat 14.00’te emekçileri, işsizleri, emeklileri ve tüm geçinemeyenleri İstanbul-Kartal Meydanı’ndaki mitinge davet ediyor.

Kamu emekçilerinin örgütü KESK de;

- Çalışanların ücretlerine son iki yılda yaşanan kayıpların

telafi edilmesi,

- İstihdamı artıracak acil önlemler alınması,
- Asgari ücretin Ocak ayı beklenmeden insanca yaşamaya yaraşır bir düzeye çıkarılması ve vergiden muaf tutulması,
- Mal ve hizmetlere son iki yılda yapılan zamların geri çekilmesi,
- Elektrik, doğal gaz ve su ücretlerinin bir kısmının devlet ve belediyeler tarafından karşılanması,
- Herkese yaşanabilir bir ücret düzeyinin altında olmamak kaydıyla “temel gelir güvencesi” verilmesi için bütçeden kaynak ayrılması,
- Kamu hizmetlerinin piyasalaşması, tasfiyesi ve özelleştirme soygununa son verilmesi,
- Kamu hizmetlerine ve yatırımlara bütçeden ayrılan payın artırılması,
- Lisans ve ön lisans mezunu tüm emekçilerin ek göstergelerinin 3600’a çıkarılması,
- Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçenin hayata geçirilmesi,
- Evrensel sendikal hak özgürlüklerle uyumlu, grev hakkı ile tamamlanmış gerçek bir toplu pazarlık sistemine geçilmesi için,

İşsizliğe ve yoksulluğa hayır diyen, emekten ve halktan yana bir bütçe isteyen bütün geçinemeyenleri, **18 Aralık Cumartesi günü Diyarbakır ve İzmir’de, 19 Aralık Pazar günü de Ankara ve İstanbul’da alanlara çağırıyor.**

Tek adam rejimine ve baskıcı AKP-MHP blokuna karşı güçlü bir itiraz için, emekçilerin bütçeden paylarını hakkıyla alabilmelerini haykırmak için bütün demokrasi taraftarlarını ve doğa dostlarını; emekten, emekçiden ve halktan yana olan herkesi emek örgütlerinin mitinglerine güç vermeye, alanlarda emekçilerle omuz omuza vermeye çağırıyoruz.

Dünya Engelliler Günü: ENGEL-SİZSİNİZ

BM tarafından 3 Aralık günü, 1992 yılında “Dünya Engelliler Günü” ilan edildi. Dünyada toplam nüfusun %15’i (yaklaşık bir milyar) bir tür engellilik yaşıyor. Toplam engelli nüfusun yüzde 80’i ise gelişmekte olan ülkelerde bulunmakta. Engelliler Günü, küresel sağlık sorunlarının sosyal ve ekonomik sonuçlarından orantısız olarak etkilenen bu kesimin haklarını ve esenliğini teşvik etmeyi; siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel hayatın her alanında engellilerin durumu hakkında farkındalık oluşturmayı amaçlıyor. Ülkemizde engelliler günü genellikle 365 gün süren sorunların bir günlük anımsanması şeklinde yaşanıyor. Engellilerle ilgili mesajlar yayınlanıyor, etkinlikler düzenleniyor, engeline “rağmen” başarılı olan bireyler örnekleniyor ve yaşam koşullarını iyileştirme konusunda yarın unutulacak sözler veriliyor.

Ülkemizde yürürlükte olan 5378 sayılı Özürlüler Kanununda engelli; “doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duyuşsal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılama güçlüğü olan ve korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan kişi” olarak tanımlanmaktadır. Bu tanım, toplumun çoğunluğunun sahip olduğu negatif engellilik algısının bir dışavurumu. Oysa engellinin asıl engeli, sahip olmadığı bir organ/beceri/işlev değil biz “engelsizlerin” bakış açısı. Yıllardır hakim olan engellilik paradigması tıbbi, modeli esas alıyor. Buna göre eksiklik, işlevsizlik, anormallik, bir tıbbi sorundur ve tamamen bireye aittir. Sorunu yaşayan birey şanssız, talihsiz ve trajik bir yaşama sahip olmaktadır. 1960’lardan beri “Bağımsız Yaşam Hareketi” öncülüğünde başlayan engelli aktivizmi ise sosyal modelin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Sosyal modelin ana dayanağı, insanın biyolojik varlığının dışındaki faktörlerin de engelliliğe sebep olabilecek bir potansiyele sahip olduğu gerçeğidir. Bu modele göre engellilik deneyimi kişi ile çevresi arasındaki kesişmenin bir ürünü olarak biyolojik, sosyal, kültürel, po-

litik, hukuki ve ekonomik yönlere sahip biricik bireysel bir deneyimdir.

Geleneksel yaklaşımda olmayana odaklanılmakta ve engelli birey “eksik/kusurlu/yetersiz” şeklinde kurgulanarak ötekileştirilmektedir. Aciz, yardıma muhtaç hatta yük olarak etiketlenen engelli bireye ya acıma duygusuyla yaklaşılmakta, zorla yardıma teşebbüs edilmekte ya da ayrımcılık yapılmakta, görmezden gelinmektedir. Bu engellilik kültürü, engellilerin sosyal dışlanmışlığını yeniden üretmekte, medya ve STK’lar da bu duruma katkıda bulunmaktadır. Engellilerin sorunlarının çözülmesi için yeni bir paradigmaya ihtiyaç olduğu açıktır. Sosyo-politik modelin bakış açısından engellilik; farklılık, bedensel ve nörolojik çeşitliliklerdir. Engelli bireylerin farklılıklarına ve bedensel gerçekliklerine oldukları haliyle saygı duymak ve kabullenmek öncelikli yaklaşım olmalıdır. Engellileri eve kapanmaya mahkum eden yaklaşımlar kadar onlara ayrı mekanlarda, toplumdaki izole bir şekilde tatil, eğitim, ulaşım, çalışma ortamı sağlayan düzenlemeler de sorgulanmalıdır. Engellilerin eşit vatandaşlar olduğunun kabulü, birlikte bir yaşamın organizasyonunu gerekli kılar. Bunun için de engellilerin yaşamlarının öznesi haline gelmeleri ve kendilerini ilgilendiren kararlara aktif olarak katılmaları şarttır. Engellilerin onurlu, özgür ve bağımsız yaşam hakkı için gerekli düzenlemeleri yapmak, toplumun ve yetkililerin sorumluluğundadır. Bu bağlamda ilk etapta aile gelirinden bağımsız olarak bireyi esas alan bir temel yurttaşlık geliri ve yaşam boyu sağlık güvencesi sağlanmalıdır. Kentler, yaşam alanları, ulaşım araçları, kamu binaları “Evrensel Tasarım”ı uygun olarak yeniden düzenlenmeli, engelli yaşamını kolaylaştıracak sosyal politikalar hayata geçirilmeli ve engelliliğin en önemli kaynağı olan militarist politikalardan vazgeçilmelidir. Engellilerin siyasete katılımı ve temsiline önündeki engeller kaldırılmalıdır. Eşit, özgür, engelsiz bir yaşam hayal değildir, yeter ki biz engel olmayalım.

Bu yazıda büyük ölçüde “Engelsiz Bir Dünya Ütopya Değildir” temalı HDP Engellilik Manifestosu’ndan yararlanılmıştır.

Oysa engellinin asıl engeli, sahip olmadığı bir organ/beceri/işlev değil biz “engelsizlerin” bakış açısı. Yıllardır hakim olan engellilik paradigması tıbbi, modeli esas alıyor. Buna göre eksiklik, işlevsizlik, anormallik, bir tıbbi sorundur ve tamamen bireye aittir. Sorunu yaşayan birey şanssız, talihsiz ve trajik bir yaşama sahip olmaktadır. 1960’lardan beri “Bağımsız Yaşam Hareketi” öncülüğünde başlayan engelli aktivizmi ise sosyal modelin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

“Bir yerdeki adaletsizlik, her yerdeki adalete tehdittir” (*)

Sınıfsal farklılıklarla dolu bir dünyaya doğan insanlar her kadar hayata doğuştan eşit koşullarda başlamıyor olsalar da bu hayatı nispeten insanca yaşanabilir kılan şeylerden biri de modern dünyanın temel taşlarından biri olarak görülen evrensel insan haklarının uygulanmasına olan inançtır.

Günümüz dünyasının demokratik yönetimlerinde İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin uygulanmasına yönelik bir hassasiyetin varlığı, devleti yöneten kadrolarda aranan en asgari demokrasi ölçütlerinden biri olarak kabul edilir.

İnsan hakları kavramı, toplumsal mücadeleler açısından çok köklü bir tarihe sahip olmakla birlikte İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin dünya ülkeleri arasında bir demokrasi normuna dönüşmesi ancak yirminci yüzyılın ikinci yarısında gerçekleşti.

İnsan Hakları Bildirisi, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu tarafından Haziran 1948'de hazırlanmış ve 10 Aralık 1948'de Genel Kurul'un Paris'te yapılan oturumunda kabul edilmişti. O tarihten sonra 10 Aralık, bütün dünyada “**İnsan Hakları Günü**” olarak kutlanmaktadır.

Fakat Türkiye’de insan hakları kavramına yönelik bir kutlama yapmak, içinden geçtiğimiz süreçte pek de anlamlı bir şeyi ifade etmiyor. Bugünün Türkiye’sinde insan hakları adına ortada kutlanacak bir durum ne yazık ki yok. 1948’den bu yana geçen 73 yılda Türkiye’nin insan hakları siciline sayısız sabıklar eklendi.

Toplam 30 ana başlıktan oluşan **İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi**’nin hükümleri Türkiye’deki tarihsel pratikle karşılaştırıldığında her bir hakkın bugüne kadar defalarca ihlal edilmiş olduğu rahatlıkla görülebilir.

Bugün de bu ihlaller, birçok alanda hala devam ediyor. En demokratik haklarını kullanmak isteyen öğrenciler, hukuksuz bir şekilde yargılanıp özgürlüklerinden mahrum bırakılıyor, halkın seçtiği yöneticiler, düzmece yargılamalarla görevden

alınır cezaevlerine konuyor, örgütlenme ve düşünce özgürlüğü önündeki engellere yenileri ekleniyor, polisin hukuksuz silah kullanımı sonucunda onlarca insan hayatını kaybediyor ve böylece insanların yaşama hakkı dahi ellerinden alınıyor.

İktidara muhalif siyasetçiler, parlamentodan alınıp cezaevlerine konuluyor. Demokratik sivil toplum kuruluşlarının yöneticileri yargısız bir şekilde ceza evlerinde tutulmaya devam ediyor.

Bütün bu hukuksuzluklara ve ihlallere yönelik uygar dünyanın uyarı ve çağrıları ise mevcut iktidar tarafından duymazlıktan geliniyor; iktidarın araçsallaştırdığı yargı eliyle temel insan hakkı ihlalleri devam ediyor.

Türkiye tarafından yetkisi kabul edilen Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin **Demirtaş** ve **Kavala** için verdiği kararların şimdiye kadar uygulanmamış olması, bugünkü iktidarın insan hakları sicilinde tarihe geçecek nitelikte birer sabıka kaydı olarak diğerlerinin yanında yerini alıyor.

AİHM’nin uygulanmayan **Demirtaş** ve **Kavala** kararları konusunda uygar dünya tarafından yapılan ısrarlı çağrılar ve kayda geçen uyarılar karşısında Türkiye’deki tek adam rejimi ne yazık ki bildiğini okumaya devam ediyor.

Böylesi bir iklimin yaşatıldığı ülkede 10 Aralık İnsan Hakları Günü’nün kutlanması elbette çok anlamlı gelmiyor. İşte bu anlamsızlık nedeniyle bu tarihi her ne kadar kutlanacak bir gün olarak görmesek de insan hakları mücadelesinin yükseltileceği bir gün olarak değerlendirmek gerektiğine inanıyoruz.

İnsan haklarından ve demokrasiden yana olan bütün kesimlerle 10 Aralık İnsan Hakları Günü’nü hakıyla kutlayacağımız bir ülkeyi inşa edene kadar bu değerlerin ısrarlı savunucusu olacağımızı ve bu uğurda mücadelemizi sürdüreceğimizi bir kez daha hatırlatıyoruz.

(*) *Martin Luther King*

Göz göre göre geldi: Kelkit zehir akıyor

18 Kasım günü akşam 19.30'da Giresun'un Şebinkarahisar ilçesinde bir çevre felaketi yaşandı. Yıldızlar Holding'e bağlı kurşun, bakır, çinko maden işletmesinde atıkların depolandığı baraj duvarı kontrolsüz kapasite artırımını sonucu çöktü. Yaklaşık 100 bin m³ "A Kategorisi" çok zehirli kimyasal çamur, Kılıçkaya Barajı ve Kelkit Çayı'na döküldü. Aynı akşam yöre halkından pek çok kişi soludukları zehir nedeniyle hastanelik oldu. Konuyla ilgili resmi açıklamalar, olaydan iki gün sonra yapıldı ve endişeleri gidermekten uzaktı. Derhal acil durum ilan edilmesi ve halkın bilgilendirilmesi gerekirken aradan geçen iki haftaya rağmen numune sonuçları açıklanmadı ve hiçbir önlem alınmadı. Yerel halk, havzaya saçılan zehirli atıklar yüzünden ağaçların kurduğunu, toprakların en az 10 yıl ürün veremeyecek biçimde kirlendiğini anlatıyor. Kelkit Vadisi ekosistemi, Giresun, Sivas, Tokat, Amasya ve Samsun illerindeki insan ve canlı yaşamı ciddi tehdit altında. Yetkililer ise hala felaketin büyüklüğünü "sızıntı" nitelemesiyle küçümsüyor ve daha önce de benzer felaketlerin yaşanmasına neden olan Yıldızlar Holding'i koruyor. Bu ekolojik katliam, siyasi iktidarın insanı ve doğayı değil sermayeyi önceleyen politikalarının sonucudur.

Yeşil Sol Parti olarak geçtiğimiz günlerde bir basın açıklaması yaparak bu konudaki düşünce ve taleplerimizi dile getirdik (açıklamanın tam metni için: <https://yesilpartisi.org/bolge-tehlike-altindadir-ve-derhal-acil-durum-ilan-edilmelidir>). Bazı TV haber programlarına eşsözcü düzeyinde katılım sağlayarak konuyu irdeledik. 3 Aralık Cuma akşamı da sosyal medyada #KelkitZehirAkıyor ve #AcilOnlemAl etiketleri ile bir çalışma yaptık. Kampanya sonrasında Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bir tweet ile işletmeye en üst sınırdan para cezası kesilip faaliyetten men edildiğini belirtse de zehir çamurunun bertaraf edilmesi veya verdiği zararın tespiti ve giderilmesi için alınan herhangi bir önlemden söz etmemiştir. Konunun TBMM gündemine getirilmesi ve dava açılması

dahil tüm alanlarda mücadelemize devam edeceğiz. Bu ülkeyi holding gibi yönetenlerin, insan yaşamını değil şirketlerin karını ön planda tutanların halkın önünde hesap vereceği günler yakındır.

Konunun takipçisiyiz

Yeşil Sol Parti Şebinkarahisar'da çevre felaketine yol açan maden şirketi ve olayda sorumluluğu olan kamu görevlilerinin yargılanması için suç duyurusunda bulundu.

Yeşil Sol Parti Eşsözcüsü İbrahim Akın ve MYK Üyesi Av. Arif Ali Cangı ile birlikte Yeşil Sol Parti MYK ve Parti Meclisi üyeleri Şebinkarahisar'daki kurşun-çinko-bakır madenin atıklarının depolandığı flotasyon tesislerindeki havuzların duvarının patlaması sonucunda oluşan "insan veya hayvanlar açısından tedavisi zor hastalıkların ortaya çıkmasına, üreme yeteneğinin körelmesine, hayvanların veya bitkilerin doğal özelliklerini değiştirmeye neden olabilecek niteliklere sahip olan atık veya artıklar"la çevreyi kasten kirletme suçu nedeniyle maden şirketi yöneticileri ile gereken idari önlemleri almayan, denetim yapmayan, olaya yol açan izin ve ruhsatları veren kamu görevlilerinin tespit edilerek haklarında soruşturma açılması ve suçlu bulunanların cezalandırılmaları için haklarında kamu davası açılmasını talebi ile cumhuriyet savcılığına 6 Aralık'ta suç duyurusunda bulundu.

Yeşil Sol Parti'nin ekosistemi ve canlı yaşamını tehdit eden bu olayın takipçisi olacağını bir kez daha vurgulamak istiyoruz.

HDK Kadın Meclisi Konferansı

Halkların Demokratik Kongresi Kadın Meclisi'nin "Erkek Egemenliğine Karşı Direniş ve Mücadele Yöntemlerimizi Konuşuyoruz" başlıklı konferansı İstanbul'da 4-5 Aralık tarihlerinde gerçekleşti. HDK Kadın bileşenleri, HDP ve bileşenleri, Kürt Kadın Hareketi, çeşitli feminist kadın örgütleri ve aktivistlerin bir araya geldiği konferansa Yeşil Sol Parti Kadın Meclisi adına eşsözcümüz Ayşe Erdem ve Nurten Bozkurt katıldı. Salonda "Kadın Dayanışması Sınır Tanımaz", "Jin jıyan Azadi" ve çok dilli olarak "İstanbul Sözleşmesi'nden Vazgeçmeyeceğiz" pankartları yer aldı. Açılış konuşması, HDK Eşsözcüsü Esengül Demir tarafından yapıldı. 2020-2021 yıllarının kadınlar için çok ağır bedeller ödendiği bir süreç olduğunun altı çizilerek kadın dayanışmasının da yine bu süreçte büyüdüğü vurgulandı. Kimsenin sokağa çıkamadığı dönemlerde kadınların sokaklara çıktığı belirtilerek dünya kadınları ile dayanışma içinde ortak mücadelenin sürdürüleceği ifade edildi. İlk gün "Erkek-devlet Şiddeti", "Kadın Emeği" ve "İrkçılık, Milliyetçilik, Göçmenlik; Erkek Egemenliğinin

Yeniden Üretimi" konularında atölye çalışması yapıldı.

Erkek-devlet şiddeti atölyesinde 1980'lerden sonra anti feminist hareketlerinin çoğalmasına, kültürel şiddetin, doğrudan ve görünür olmayan şiddetin artışına dikkat çekildi. Erkeklerle cezasızlık politikasına ve özsavunmaya değinildi. Kadın emeği atölyesinde Rojava'daki kooperatifçilik deneyimi ele alındı. Genç kadın işsizliğinin yoğunluğu, göçmen kadın emeğinin görünmezliği konuşulan konular arasındaydı. Sendikalarla birlikte kreşlerin ve yaşlı bakım evlerinin açılması için çalışmak gerektiğinden söz edildi. İrkçılık atölyesinde kadınlar olarak ırkçılığın nasıl yaşandığı, mülteci kadınlar özelinde tartışıldı. Savaşların en çok kadınları etkilediği vurgulandı. İrkçılık konusu tek din-tek bayrak söylemleri, mülkiyet ilişkileri ve erkekliğin yeniden üretilmesi bağlamlarında irdelendi.

İkinci gün ise atölye çalışması sonuçlarından yola çıkılarak mücadele yöntemleri tartışıldı. Örgütlenmenin ve birleşik kadın mücadelesinin önemi konusunda ortaklaşıldı.

Kömüre son, nükleere dur diyelim

Ortalama sıcaklık artışı olarak kendisini gösteren iklim krizinin en büyük nedeni, fosil enerji kaynaklarının (petrol, kömür ve “doğal” gaz) aşırı tüketimi. Bu herkesin bildiği ve öyle ya da böyle kabul ettiği gerçeğe rağmen bu enerji kaynaklarının üretimi ve tüketimi tüm dünyada günden güne artıyor.

Çarpık elektrifikasyon

Türkiye, iklim krizinden en çok etkilenen ve etkilenecek olan bölgelerden birisinde yer alıyor. Buna rağmen iktidar sahipleri, iklim krizine karşı gerçekçi adımlar atmayı reddediyorlar; tüm dünya hükümetleri gibi konuşmak (ve konuşurken de bol bol yalan söylemek) ama bildiğini okumak dışında bir şey yapmıyorlar.

Türkiye'nin karbon emisyonlarının yüzde 70'inden tek başına enerji sektörü mesul. Bu yüzden bu sektörde baştan aşağı hızla değişim, olmazsa olmaz durumunda.

Elektrik Mühendisleri Odası'nın (EMO) Temmuz 2021 bazlı verilerine göre ülkenin kurulu elektrik üretim gücü yaklaşık 100 bin MW düzeyinde. Buna karşın elektrik talebi ise anlık en yüksek yaklaşık 50 bin MW'ın biraz üstünde yer aldı (ki bu rakam en yüksek değer; ortalama talep aslında çok daha düşük).

Ülke içi göç dalgası yüzünden ülkenin batısındaki kentlerde oluşan nüfus birikimi, bu yerlerde aşırı enerji talebini de beraberinde getirdi. Fakat başta Atatürk, Keban ve Karakaya olmak üzere ülkenin en büyük elektrik üretim tesisleri doğuda yer alıyor. Böyle olunca kabaca Şanlıurfa-Elazığ-Diyarbakır hattında üretilen elektrik, bin km'den fazla bir mesafe taşıyor. Bu da iletimde büyük enerji kayıplarına yol açıyor. İletimde kaybın OECD ortalaması yaklaşık yüzde 5 düzeyindeyken, bu oran Türkiye'de neredeyse yüzde 20 civarında (elbette bunda altyapının düzgünce yenilenmemesinin de etkisi var).

Ama elektrik üretiminde yaşanan esas problem, 1980'li yıllardan itibaren yaşanan neo-liberal dönüşüm. Elektrik üretiminin ve dağıtımının büyük oranda özelleştirilmesiyle birlikte bu alan, gözü kardan başka bir şey görmeyen patronların eline bırakıldı. Böylece hem tüketicilerin ödedikleri faturalar her geçen gün kabarıyor hem de altyapının iyileştirilmesinden üretimin düzenli hale getirilmesine kadar pek çok alanda elektrik üretiminin düzgün organize edilmesini engelliyor.

Termiğe de nükleere de muhtaç değiliz

Türkiye'de üretilen elektriğin yaklaşık yüzde 33'ü kömürlü termik santrallerden elde ediliyor. Toplam miktar olarak yaklaşırsa şu an devrede olan toplam 51 termik santral hemen yarın kapatılsa geriye kalan üretim kapasitesi toplam tüketime yetecek düzeyde. Fakat ülkedeki tüm elektrik üretim ve dağıtımı birbirine bağlı (“enterkonnekte sistem” deniyor buna) ve üretilen elektriğin geriliminin sabit olması gerekli. Bunun anlamı, eğer gerilim yükselirse bazı yerlerdeki tesisler, üretimi azaltmalı veya durdurmalı (bunun tersi de doğru). Böyle olduğu için üretim kapasitesinin ihtiyacın belli bir düzeyde üzerinde olması gerekiyor.

Termik santrallerin ülke içi dağılımına baktığımızda bunların yaklaşık 2/3'ünün batı bölgelerinde yer aldığını görüyoruz. Yukarıda da değinildiği gibi çarpık kentleşme ve sanayileşme

yüzünden elektrik, büyük oranda üretildiği yerde değil yüzlerce km ötede tüketiliyor.

İklim krizi acilen harekete geçilmesini emrediyor. Bunu piyasanın kör mekanizmasına bırakamayız. Enerji üretimi ve dağıtımının kamulaştırılması ve kamu yararına enerjide hızla dönüşümünün sağlanması için çaba sarf etmeliyiz. Bunun yanında kömürlü termik santrallerin acilen kapatılması, enerji ihtiyacının olabildiğince yerel ve yenilenebilir kaynaklardan (her derenin önüne kurulan HES'ler hariç elbette) sağlanması, enerjinin verimli kullanımını artırmak için örneğin binaların ısı yalıtım tekniklerinin geliştirilmesi ve kullanımının yaygınlaştırılması ve binaların kendi ihtiyaçlarının hiç olmazsa bir kısmını kendilerinin üretmesini sağlayacak güneş panellerinin kurulumu gibi talepleri yükseltmeliyiz.

Ve elbette ekolojik denge için en büyük tehdit olan Akkuyu Nükleer Santrali'nin yapımını engellemeliyiz. Nükleer enerjinin hem iktisadi hem de ekolojik faturası çok yüksek; Çernobil ve Fukuşima gibi büyük felaketlerin yanı sıra dünyada bugüne kadar küçük-büyük sızıntıya sebep olmamış tek bir nükleer tesis yok; kullanım sonrası oluşan son derece tehlikeli radyoaktif atıkların yüzyıllarca saklanması hem ekonomik hem ekolojik faturası da cabası.

Birleşik bir mücadeleyi başlatalım

COP26 Türkiye Koalisyonu, Glasgow zirvesi ve eylemleri sonrası yaptığı değerlendirme toplantısında ismini “İklim Adaleti Koalisyonu” olarak değiştirme kararı aldı. Koalisyon, Türkiye'de yürütülen yerel ekolojik mücadelelerin birleştirilmesi ve bu mücadelelerin ulusal/uluslararası çapta desteğinin artırılması için faaliyet yürütecek.

Bunun yanında Halkların Glasgow İklim Anlaşması'nın Türkiye ayağını oluşturmak, baştan beri koalisyonun öncelikle hedeflerinden. İklim krizine karşı acilen harekete geçilmesi, bu anlaşmanın temel ruhu. O yüzden Türkiye'de karbon emisyonunun en büyük sorumlusu olan enerji üretiminin ekolojik denge ve “adil geçiş” prensibi gözetilerek dönüşümünün sağlanması için harekete geçmekte bu koalisyon önemli bir platform sunuyor.

Kömürlü termik santrallerin kapatılması ve nükleer santralin yapımının durdurulması talebi etrafında geniş bir kampanyayı hep birlikte başlatalım.